

2014-04-02

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 STOCKHOLM

registrator@ssm.se

Lokal remiss av SSM:s inriktning avseende referensvärden för ESS-anläggningen i Lund

Ert dnr SSM2014-972

Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening (LNF) är positiv till den föreslagna skärpningen av referensvärden, och anser det absolut nödvändigt att även beakta komplexa händelser i klass H4B i relation till ESS. Vi ställer oss dock frågande till att SSM valt att endast skicka referensvärdena på lokal remiss. Slutligen är vi oroad med anledning av att ESS är ett unikt projekt som svårigen kan riskbedömas. Vi är inte övertygade om att händelser som förs till restrisker inte kommer att inträffa under ESS livstid, vilket kan komma att få katastrofala konsekvenser i det tätbebyggda område där anläggningen planeras.

Lokal remiss

LNF anser att det är märkligt att endast skicka referensvärdena på lokal remiss, då de tydligen är tänkta att tillämpas generellt på flera anläggningar med stor geografisk spridning. LNF ställer sig också frågande till avgränsningen av vad som är lokalt, nu när man inte valt en geografiskt heltäckande remiss. Även danska organisationer, både statliga och från civilsamhället, bör höras med anledning av olyckor i de högre händelseklasserna. Sverige har undertecknat Esbokonventionen om information till grannländer om planerade verksamheter som kan ge gränsöverskridande miljöeffekter.

Referensvärden

LNF är överlag positiva till skärpningarna av referensvärdena. Särskilt bra är det att H2, förväntade händelser, inte ska ge påverkan på omgivningen. Vi betraktar det som en absolut nödvändighet att klassen H4B, för komplexa händelser, diskuteras även för ESS. Den radiologiska olyckan i Fukushima visar att mycket osannolika komplexa händelser kan få synnerligen ödesdigra konsekvenser. Vi finner det oklart om H4B täcker alla tänkbara frekvensintervall per år, vilket vi anser bör vara fallet. Detta behöver förtydligas.

Restrisker och en unik anläggning

Generellt framgår av den Tekniska Designrapporten för ESS att detta är en typ av anläggning som aldrig har byggts förr eller provats på någon plats med prestanda som ligger ens i närheten av dem man hoppas få med ESS. Detta faktum, att man skall slå världsrekord, medför att ett stort antal tekniska lösningar är på prototypstadiet och att de kommer att vara det när man väl provar att köra igång anläggningen. Vilka

2014-04-02

övertaskningar som väntar kan ingen förutsäga. Man vet en sak: tekniken skall pressas till de yttersta gränserna. Konsekvenserna kan bli förödande om anläggningen ligger i ett tätbebyggt område, vilket nu planeras.

I den mest utsatta delen av ESS, dvs. i själva målet, finns en moderator där flera hundra liter flytande vätgas pumpas runt. Vätkäsen har en potentiell sprängkraft motsvarande mer än ett halvt ton trotyl (TNT). I målet och i en reflektor i anslutning till målet, finns även det största radioaktiva innehållet i anläggningen. Av utredningsmaterialet framgår att ESS inte ens har försökt uppskatta de radiologiska konsekvenserna av läckor, explosioner eller brand i ESS-anläggningen. Det radioaktiva innehållet i ESS-anläggningen uppgår till 530 PBq. En stor del av detta är ämnen som kan komma att spridas i gasform vid brand eller en explosion (radioaktivt tritiumvatten, jod m.m.).

ESS är potentiellt mycket farlig, tekniken som kommer att användas är i många aspekter oprövad, och anläggningen planeras i en tätbefolkad region. Vi i LNF är inte övertygade om att händelser som vid säkerhetsvärderingen förs till restrisker inte kommer att inträffa.

Vår kontaktperson i detta ärende är Linda Birkedal, tfn 0705 303686, e-post linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se.

Med vänliga hälsningar från Lunds Naturskyddsförening

Margit Anderberg
Ordförande